

Beoordeling alternatieven RWP op doelbereik en milieueffecten

PlanMER Regionaal water en bodem programma

25 november 2020

Project	planMER Regionaal programma water en bodem
Opdrachtgever	Provincie Noord-Brabant
Document	Presentatie
Status	Definitief
Datum	25 november 2020
Referentie	121511/20-017.824

Projectcode	121511
Projectleider	mw. drs. J.E.C. Bulsink
Projectdirecteur	mw. A.M. Springer-Rouwette MSc

Auteur(s)	mw. I.H. Phernambucq MSc
Gecontroleerd door	mw. drs. J.E.C. Bulsink
Goedgekeurd door	mw. drs. J.E.C. Bulsink, namens drs.ing. P.T.G. Mulder

Paraaf

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

Inhoudsopgave

1. Inleiding en doel van dit document
2. Opgave van het RWP
3. Trends en autonome ontwikkelingen
4. Alternatieven
5. Doelbereik van de alternatieven
6. Effecten van de alternatieven
7. Kracht en risico's van de alternatieven
8. Voorlopige conclusies en aanbevelingen

Inleiding en doel van dit document

Dit is de eerste opstap naar het milieueffectrapport (planMER) bij het regionaal programma water en bodem (RWP) van de provincie Noord-Brabant.

Het planMER is bedoeld om te beoordelen welke **alternatieven** er zijn **om de opgave te realiseren** en of die alternatieven leiden tot andere **effecten op doelbereik en milieu**.

De inhoud van dit document is tot stand gekomen via verschillende werksessies met projectmedewerkers en experts van de provincie Noord-Brabant. Dit document is ter informatie: het schetst de contouren van het planMER, geeft een eerste beeld bij de verschillende alternatieven en geeft een aantal overwegingen mee.

Opgave van het RWP

TOESTAND VAN HET **BRABANTSE** **WATER- EN** **BODEMSYSTEEM**

**Vitale bodem voor
landbouw is
onvoldoende**

**De natuur is verdroogd en
voorraad diep grondwater
onvoldoende aangevuld**

Trend naar grotere tekorten water-
afhankelijke functies (landbouw en industrie)

**We treffen steeds
meer stoffen aan in
de bodem en water**

Oppervlaktewater voldoet niet

Niet op chemie, niet op biologie en niet op inrichting

50% agrarisch gebied rond een aantal
winningen heeft te veel nitraat in grondwater

**85% van de dijken
langs beken en kanalen
is op orde**

**Veiligheid langs grote
rivieren onder druk**
door toenemende menselijke activiteiten
en klimaatverandering

Onvoldoende ruimte
voor rivier bij hoog
water

**Het effect van
klimaatverandering
is nu al merkbaar**

Droge jaren
2018, 2019, 2020

Hevige zomerbuien
met wateroverlast in steden

Bron:

Regionaal water- en bodemprogramma 2022-2027,
Provincie Noord-Brabant,
Contourendocument 1-12-2020,
concept werkversie 24-11-2020.

Opgave van het RWP

Ambitie: 'Brabant heeft in 2050 een klimaatbestendig en veerkrachtig water- en bodemsysteem en is bestand tegen extremen'.

5 pijlers:

1. Voldoende water
2. Schoon water (o.a. Europese KRW-doelen)
3. Waterveiligheid
4. Vitale bodem
5. Klimaatadaptatie

Cie m.e.r.: gebruik de alternatieven om **verschillende ambitieniveaus** te onderzoeken.

Trends en autonome ontwikkelingen

Deze trends en ontwikkelingen worden meegenomen in het planMER

Het RWP hangt sterk samen met ander provinciaal beleid:

- ruimtelijk beleid (gebruik gronden afgestemd op werking systeem)
- natuurbeleid
- stikstofbeleid
- landbouwbeleid (kringlooplandbouw)

Regionaal water- en bodemprogramma 2022-2027, provincie Noord-Brabant, Contourendocument 1-12-2020, conceptwerkversie 24-11-2020

Alternatieven om ambities RWP te realiseren

Alternatief 1

1. Brabant gaat door met wat het al doet, ondersteunt, stimuleert en maakt bewust, maar meer gefocust op bepaalde thema's.

Alternatief 2

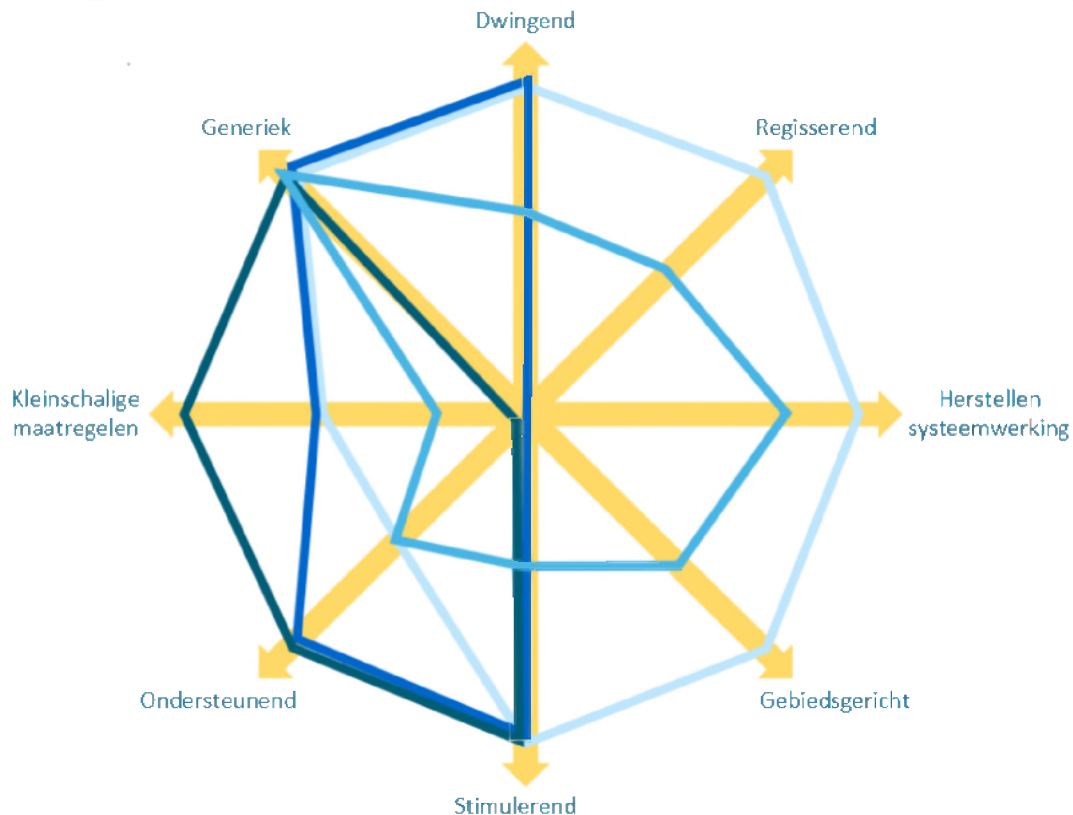
2. Brabant wordt strenger en zet meer in op provinciale bevoegdheden en handhaving.

Alternatief 3

3. Brabant trekt het initiatief meer naar zich toe met focus op prioritaire gebieden (KRW, Natura 2000, Natte Natuurparels.)

Alternatief 4

4. Brabant zet actief en maximaal in op herstel van het gehele water- en bodemsysteem (alternatief 3 + Natuurnetwerk Brabant + groenblauwe mantel).

Doelbereik van de alternatieven

Alternatief 1

1. Brabant gaat door met wat het al doet, ondersteunt, stimuleert en maakt bewust, maar meer gefocust op bepaalde thema's.

Alternatief 2

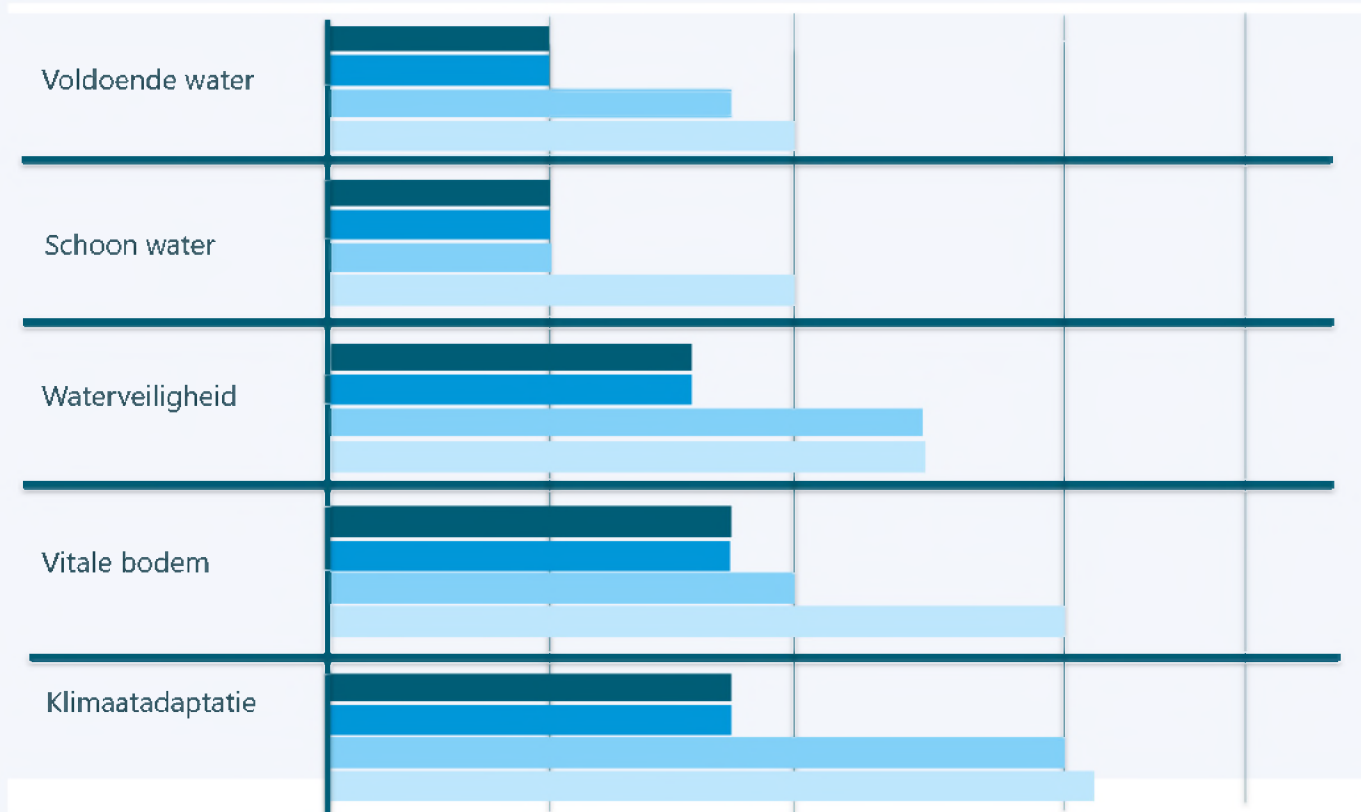
2. Brabant wordt strenger en zet meer in op provinciale bevoegdheden en handhaving.

Alternatief 3

3. Brabant trekt het initiatief meer naar zich toe met focus op prioritaire gebieden (KRW, Natura 2000, NNP).

Alternatief 4

4. Brabant zet actief en maximaal in op herstel van het gehele water- en bodemsysteem (alternatief 3 + NNB + groenblauwe mantel).

Effecten van de alternatieven

Alternatief 1

1. Brabant gaat door met wat het al doet, ondersteunt, stimuleert en maakt bewust, maar meer gefocust op bepaalde thema's.

Alternatief 2

2. Brabant wordt strenger en zet meer in op provinciale bevoegdheden en handhaving.

Alternatief 3

3. Brabant trekt het initiatief meer naar zich toe met focus op prioritaire gebieden (KRW, Natura 2000, NNP).

Alternatief 4

4. Brabant zet actief en maximaal in op herstel van het gehele water- en bodemsysteem (alternatief 3 + NNB + groenblauwe mantel).

Effecten van de alternatieven¹

Alternatief 1

1. Brabant gaat door met wat het al doet, ondersteunt, stimuleert en maakt bewust, maar meer gefocust op bepaalde thema's.

Alternatief 2

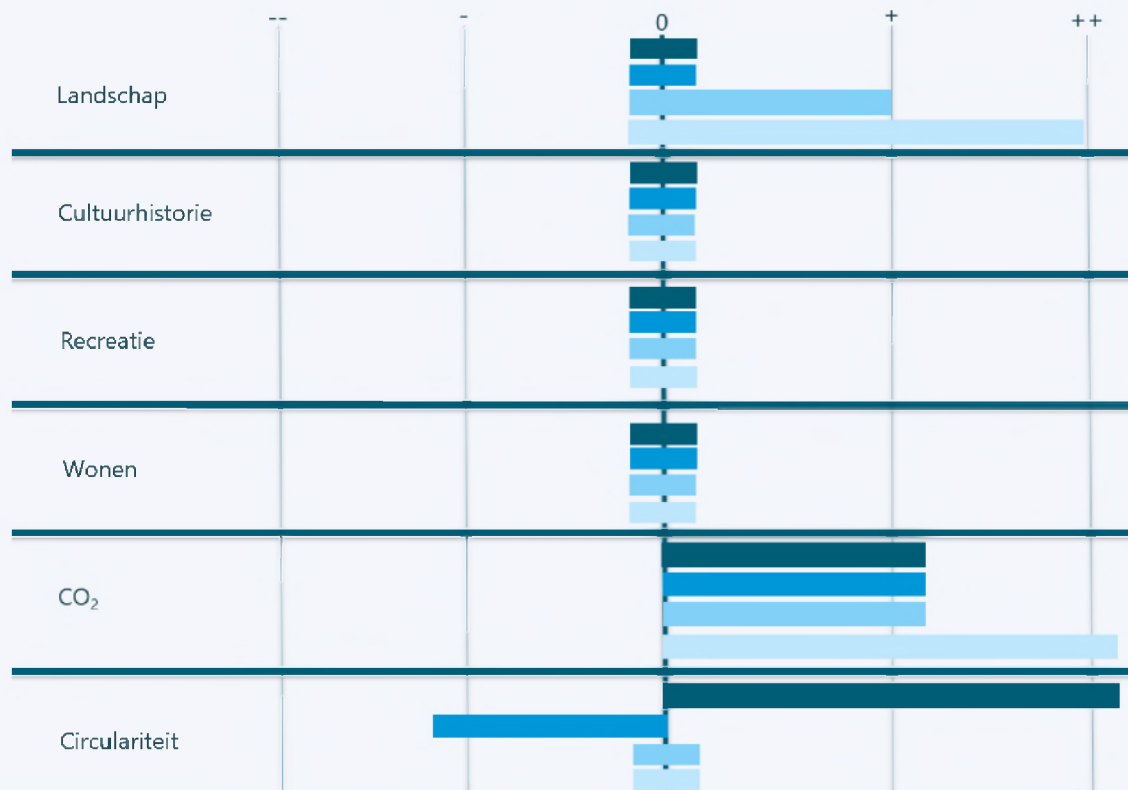
2. Brabant wordt strenger en zet meer in op provinciale bevoegdheden en handhaving.

Alternatief 3

3. Brabant trekt het initiatief meer naar zich toe met focus op prioritaire gebieden (KRW, Natura 2000, NNP).

Alternatief 4

4. Brabant zet actief en maximaal in op herstel van het gehele water- en bodemsysteem (alternatief 3 + NNB + groenblauwe mantel).

¹ Het thema gezondheid is hier niet meegenomen, maar wordt wel toegevoegd aan het planMER

Kracht en risico's van de alternatieven

Alternatief	Kracht	Risico's
1. Brabant gaat door met wat het al doet, ondersteunt, stimuleert en maakt bewust, maar meer gefocust op bepaalde thema's.	• Conform huidige politieke verhoudingen • Passend bij huidige rol provincie • Ideeën en energie van buiten → oplossingen zijn voor langere tijd geborgd • Draagvlak, nauwelijks weerstand	• Te weinig bijdrage aan de KRW-doelstellingen • Delen van Brabant waar weinig energie zit, vallen mogelijk buiten de boot • De provincie moet leren hoe 'op de handen te zitten'
2. Brabant wordt strenger en zet meer in op provinciale bevoegdheden en handhaving.	• Rol van de provincie is duidelijk, snel stappen maken is mogelijk • Uit verleden blijkt: Beoogde verandering kan niet volledig gehaald worden met alleen stimulering	• Voorlopers worden niet beloond, focus op 'slechtst presterende' gedeelte • Weinig draagvlak, negatieve energie waarmee creativiteit tegengehouden wordt • Mogelijk symptoombestrijding • Capaciteit provincie voor handhaving, administratie, et cetera
3. Brabant trekt het initiatief meer naar zich toe met focus op prioritaire gebieden (KRW, Natura2000, NNP).	• In focusgebieden worden echt stappen gemaakt • In focusgebieden kan systeemaanpak gehanteerd worden • Wat geleerd is in focusgebieden, kan later elders toegepast worden	• Veel verandering levert weerstand op • Andere gebieden (bijvoorbeeld grondwaterbeschermingsgebieden, diep grondwater, hoger gelegen infiltratiegebieden, stedelijk gebied) vallen buiten de boot, terwijl die belangrijk zijn voor doelbereik • Instrumentarium moet ontwikkeld worden, kost tijd • Uitvoeringscapaciteit en financiën
4. Brabant zet actief en maximaal in op herstel van het gehele water- en bodemsysteem (alternatief 3 + NNB + groenblauwe mantel).	• Toont ambitie • Integrale bronaanpak: Erkennen dat het één groot systeem is en alle maatregelen doorwerking kennen • Dossier op orde richting Europa	• Faalkans: te veel tegelijk aanpakken en daardoor vastlopen • Vraagt bestuurlijk lef, capaciteit en middelen • Mogelijk weinig draagvlak bij andere partijen voor zo'n grote rol van de provincie • Andere partijen nemen geen verantwoordelijkheid en worden passief

Aanpak over **meerdere sporen** is noodzakelijk

- Bij het volgen van een maatregelenpakket uit één alternatief worden (wettelijke) **doelstellingen niet gehaald**.
- Het halen van de Europese KRW-doelen vraagt om een versnelling, een **sterkere rol van de provincie** om opgaven bij elkaar te brengen, extra capaciteit en middelen.
- Een **optimale inzet** op de **integrale combinatie** van zowel stimuleren, als reguleren en handhaven, als een gebiedsgerichte aanpak voor versterken systeemwerking, **is noodzakelijk** om de water- en bodemdoelen te halen.

Regisseursrol van de provincie is noodzakelijk

- De provincie heeft waterdoelen nodig om doelen voor natuur en ruimtelijke kwaliteit te bereiken.
- Andere overheden werken vanuit hun taken, niet taakoverstijgend.
- De provincie kan doelen, belangen, financiële en juridische mogelijkheden verbinden.

Overweging

Het uitvoeren van het integrale RWP in zijn volle omvang, in samenhang met andere opgaven, zal **veel vergen van het provinciaal apparaat** qua capaciteit (juiste mensen, inzet), geld en durf.

Cruciaal is het bieden van een **toekomstperspectief voor de landbouwsector**: een handreiking voor duurzame bedrijfsvoering, verdienmodellen, kringlooplandbouw en/of natuur inclusieve landbouw. Een gezamenlijke langetermijnvisie in het gebied bevordert de creativiteit en het innovatief vermogen in de sector. Stimuleringsmaatregelen hebben meer effect wanneer zij gecombineerd worden met aangekondigde nieuwe regelgeving op termijn. In zo'n transitie is het zinvol om in prioriteringsgebieden te beginnen en later uit te breiden.

www.witteveenbos.com